

REPUBLIKA E SHqipëRIE
MINISTRIA E ARSIMIT
SPORTIT DHE RINISË

AGJENCIA E SIGURIMIT TË CILËSISË SË ARSIMIT PARAUNIVERSTAR

PROGRAMI I ZHVILLIMIT PROFESIONAL PËR EFEKT MARRJEN E SHKALLËVE TË KUALIFIKIMIT TË MËSUESVE TË LËNDËS FILOZOFI 2021

1) HYRJE

Programi i zhvillimit profesional, për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të **filozofisë** është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Agjencia e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar (ASCAP), për t'u ardhur në ndihmë të gjithë mësuesve të lëndës së filozofisë në përgatitjen për testimin kombëtar, për marrjen e kategorive të kualifikimit, si dhe të gjitha Drejtorive Rajonale të Arsimit Parauniversitar dhe Zyrave Vendore të Arsimit Parauniversitar për të organizuar zhvillimin profesional për të gjithë mësuesit që do të hyjnë në këtë proces.

Programi është zhvilluar duke iu përgjigjur kërkesave që MASR-ja ka vendosur për mësuesit që kualifikohen. Programi është hartuar duke mbajtur parasysh se fushat kryesore në të cilat testohen njohuritë dhe aftësitë e mësuesve janë:

- dokumentet zyrtare¹ të cilat kanë të bëjnë me veprimtarinë mësimore – edukative të mësuesve;
- programet përkatëse lëndore;

¹ Është fjala për të gjitha dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MASR-së që zbatohen në shkollë duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

- aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie në përgjithësi si dhe të lëndës së filozofisë në veçanti;
- aspekte të etikës dhe komunikimit;
- aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe;
- përmbajtja shkencore e lëndës së filozofisë sipas programeve lëndore përkatëse.

2) QËLLIMI I PROGRAMIT

Qëllimi i hartimit të programit të zhvillimit profesional të mësuesve për efekt kualifikimi është:

- të ofrojë një program orientues për t'u ardhur në ndihmë të gjithë mësuesve të lëndës së filozofisë në arsimin parauniversitar për të realizuar veprimtaritë kualifikuese dhe trajnuese, si dhe DRAP-eve, ZVAP-ve, për të organizuar zhvillimin profesional të mësuesve. Në këtë aspekt, programi mund të plotësohet nga DRAP-et, ZVAP-të, përkatëse, sipas kushteve dhe mundësive konkrete;
- të ofrojë një program të detyruar, për mësuesit që këtë vit do të marrin kategoritë e kualifikimit, në mënyrë që ata të realizojnë një përgatitje, për të përballuar me sukses kërkesat që ka testimi kombëtar.

Programi synon që mësuesi:

- të zbatojë legjislacionin arsimor e në mënyrë të veçantë të risive më të fundit të reformës arsimore;
- të rrisë përgjegjshmërinë për njohjen dhe zbatimin e legjislacionit arsimor e në mënyrë të veçantë, të risive më të fundit të reformës arsimore;
- të rrisë aftësitë dhe kompetencat profesionale të kuadrit mësimdhënës, për të ndikuar drejtpërdrejt në rritjen e efektivitetit të procesit mësimor, drejt një mësimdhënieje të suksesshme;
- të rrisë përgjegjshmërinë për njohjen e koncepteve bazë dhe ligjësive shkencore të lëndës si dhe të zbatimit të tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe të klasës ku japin mësim;

- të rrisë përgjegjshmërinë për njohjen dhe zbatimin e rregullave të etikës dhe komunikimit në punën e tyre në shkollë;
- të rrisë aftësitë në drejtim të zbatimit me saktësi të rregullave drejtshkrimore të shqipes;
- të realizojë në praktikë, nëpërmjet demonstrimit konkret, aftësitë e fituara e në mënyrë të veçantë, nëpërmjet vlerësimit të arritjeve përmes testimit.

Objektivat afatshkurtër të programit

Programi synon që mësuesi:

- të njohë dhe të zbatojë legjislacionin arsimor dhe veçanërisht rritë më të fundit të reformës arsimore;
- të zotërojë kompetencat bazuar në standardet profesionale të mësuesit për të ndikuar drejtpërdrejt në efektivitetin e procesit mësimor, për një mësimdhënie të suksesshme;
- të zotërojë konceptin e gjithëpërfshirjes dhe të mundësojë përfshirjen e nxënësve në procesin mësimor dhe në aktivitetet e shkollës;
- të demonstrojë aftësitë në fushën pedagogjike për përzgjedhjen e metodave për menaxhimin e klasës, për shtjellimin e koncepteve, për nxitjen e diskutimeve, për përdorimin e teknikave të reja të vlerësimit të nxënësve etj.;
- të tregojë përgjegjshmëri në njohjen e koncepteve bazë dhe ligjësive shkencore të lëndës, si dhe në zbatimin e tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe veçoritë e klasave ku japin mësim;
- të demonstrojë zbatimin e rregullave të etikës dhe komunikimit në punën e tyre në shkollë;
- të përdorë aftësitë e TIK-ut në procesin mësimor, si një nga rritë më të fundit në mësimdhënien me kompetenca.

3) PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të filozofisë është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër, për të cilat testohen mësuesit. Për secilën fushë janë renditur

njohuritë dhe aftësitë bazë që duhet të zotërojnë mësuesi i lëndës së filozofisë që të përmbushë me sukses rubrikat e testimit dhe literatura përkatëse rekomanduese për këtë qëllim.

Programi është ndërtuar duke pasur si pikënisje standardet bazë të përgjithshme të mësuesit si dhe standardet e mësuesit të lëndës së filozofisë. Përshkallëzimi i kompetencave profesionale që lidhen me secilën fushë të testimit, do ta ndihmojë mësuesin që të identifikojë nevojat e tij si dhe çështjet në të cilat duhet të thellohet më shumë.

Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Sipas këtij formati, për secilën fushë prezantohen kompetencat që mësuesit duhet të zotërojnë në fushën e njohurive dhe aftësive si dhe literatura përkatëse rekomanduese që u vjen në ndihmë për zotërimin e këtyre kompetencave.

PËRMBAJTJA E PROGRAMIT	
Fusha: Dokumentet zyrtare	
Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë:	Literatura
<ul style="list-style-type: none"> • të interpretojë legjislacionin shkollor parauniversitar; • të zbatojë legjislacionin shkollor dhe udhëzimet e MASR-së; • të përshkruajë dokumentacionin shkollor të nevojshëm për mbarëvajtjen e procesit mësimor-edukativ në të gjitha hallkat e tij; • të tregojë lidhjen dhe rëndësinë e dokumentacionit shkollor për zbatimin e politikës arsimore në shkollë; 	<ul style="list-style-type: none"> • Ligji nr. 69/2012 “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar • Udhëzuesi “Për fillimin e vitit shkollor 2020-2021”, ASCAP (gusht 2020) • Shtojca 1 “Për disa plotësime në Udhëzuesin e fillimit të vitit shkollor 2020 – 2021” • Rregullore e funksionimit të institucioneve arsimore parauniversitare në Republikën e Shqipërisë, miratuar me Urdhër nr.31, datë 28.01.2020

<ul style="list-style-type: none"> • të vlerësojë risitë e dokumentacionit që po shqyrton; • të realizojë kuptimin, zbërthimin dhe përgjegjshmërinë në zbatimin e kërkesave të dokumentacionit shkollor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Udhëzimi nr. 30, datë 12.09.2018 “Për numrin e nxënësve për klasë dhe normat e punës mësimore në institucionet e arsimit parauniversitar” • Udhëzimi nr. 1, datë 20.01.2017 “Për funksionimin e sistemit të zhvillimit të vazhdueshëm profesional të punonjësve arsimorë” • Udhëzimi nr. 34, datë 11.09.2015 “Për vlerësimin e nxënësve për kurrikulën me kompetenca, në arsimin bazë” • Udhëzimi nr. 14, datë 28.07.2016 “Për vlerësimin e nxënësve në arsimin e mesëm të lartë” • Urdhri Nr.6, datë 10.01.2018 për zbatimin e nismës “Tri lëndë në gjashtë orë” • Urdhër nr.46 datë 24.07.2020 “Për standardet profesionale të formimit të përgjithshëm dhe të formimit lëndor të mësuesve në sistemin arsimor parauniversitar” •
--	---

Fusha: Programet lëndore

<p align="center">Rezultati</p> <p align="center">Mësuesi do të jetë i aftë:</p>	<p align="center">Literatura</p>
<ul style="list-style-type: none"> • të përcaktojë çfarë mësuesit duhet të dinë dhe të jenë të aftë të bëjnë për nxënësit; • të analizojë karakterin konkret dhe të qartë të përmbajtjes së kurrikulës; • të vlerësojë zbatimin cilësor të programit: 	<ul style="list-style-type: none"> • Korniza Kurrikulare, 2014 • Programi i lëndës “Filozofia” për gjimnazin, për arsimin profesional dhe për arsimin e orientuar (social – kulturor). • Kurrikula bërthamë AML, klasat X-XII,

<p>kërkesat ndaj mësuesit si zbatues i programit lëndor;</p> <ul style="list-style-type: none"> • të vërë në dukje te rishikimi i programit lëndor: kërkesat ndaj mësuesit si nismëtar i ndryshimit ose përmirësimit të programit lëndor; • të dallojë strukturën e programit lëndor dhe të përshkruajë përmbajtjen e rubrikave të saj; • të përshkruajë lidhjet ndërmjet njohurive të lëndës që jep mësim me njohuritë e disiplinave të tjera që zhvillohen në shkollë. 	<p>2016</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programet me kurrikulën e bazuar në kompetenca, klasat X-XII
---	--

Fusha: Aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie

<p>Rezultati</p> <p>Mësuesi do të jetë i aftë:</p>	<p>Literatura</p>
<ul style="list-style-type: none"> • të zhvillojë mësimdhënie në përshtatje me synimet dhe objektivat konkrete të lëndës që jep; • të zhvillojë koncepte dhe metoda që e bëjnë nxënësin të aftë për të zbatuar njohuritë e reja; • të jetë i hapur për bashkëpunim dhe vlerësim të punës që bën; • të dallojë pyetjet e hapura dhe të mbyllura, të strukturuar dhe gjysmë të strukturuar. • të hartojë objektiva të nxënit; • të dallojë dhe të hartojë objektiva arritjeje në nivele të ndryshme; • të zbatojë njohuritë e tij për krijimin e një klime të përshtatshme të mësuarit në klasë; • të dallojë dhe të përzgjedhe metoda dhe teknika të përshtatshme me objektivat e të mësuarit dhe stilet e ndryshme të të mësuarit; • të strukturojë një ditar dhe të tregojë qëllimin e rubrikave të tij; • të përcaktojë synimet ose objektivat e m kurrikulës në përputhje me filozofinë arsimore të përzgjedhur; • të alternojë metodat e punës individuale dhe asaj në grup në varësi të objektivave të të mësuarit; • të zbatojë teknika dhe forma të ndryshme të vlerësimit të nxënit; 	<ul style="list-style-type: none"> • Korniza e vlerësimit të nxënësit, MAS, 23.07.2015 • Udhëzuesi i zhvillimit të kurrikulës në arsimin e mesëm të ulët, 2017 • Udhëzuesi i zhvillimit të kurrikulës në gjimnaz, 2016 • Nivelet e arritjes (arsimi bazë dhe arsimi i mesëm), IZHA 2016 • Udhëzues për kurrikulën me zgjedhje në gjimnaz, ASCAP (ish IZHA) 2018 • Udhëzues për vlerësimin e nxënësve gjatë mësimit në distancë dhe për mbylljen e vitit shkollor 2019-2020, ASCAP, (maj 2020) • Udhëzuesi “Për fillimin e vitit shkollor 2020-2021”, ASCAP (gusht 2020) • Materiale ndihmëse për edukimin qytetar https://www.ascap.edu.al/materiale-ndihmese-per-edukimin-qytetar-2/ Demokracia në veprim https://www.living-democracy.al/textbooks/volume-1/ <p>Vellimi 1</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kushtet e mësimdhënies dhe të të mësuarit (faqe 60-64) - Vendosija e objektivave dhe përzgjedhja e materialeve (faqe 65-72) - Drejtimi i procesit të të nxënit dhe përzgjedhja e formave të mësimdhënies (faqe 81-82, 87-88,

	<p>90-92</p> <ul style="list-style-type: none"> Manuali për edukimin e qytetarisë digjitale i Këshillit të Evropës <p>Materiale ndihmëse për edukimin qytetar https://www.ascap.edu.al/materiale-ndihmese-per-edukimin-qytetar-2/ faqe 11-15</p>
Fusha: Aspekte të etikës dhe komunikimit	
Rezultati	Literatura
Mësuesi do të jetë i aftë:	
<ul style="list-style-type: none"> të përshkruajë parimet themelore mbi të cilat është hartuar kodi i etikës së mësuesit; të dallojë sjelljet e mësuesit që burojnë nga parimet themelore; të hartojë vetë një kod të thjeshtë sjelljeje që bazohet në parimet dhe standardet e kodit të etikës; të përshkruajë sjelljet model që duhet të karakterizojnë zbatuesit e kodit të etikës së mësuesit, në varësi të funksionit që ka në komunitetin e shkollës; të marrë vendime në përputhje me rregullat e etikës dhe të sjelljes në marrëdhënie me drejtuesit, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin gjatë punës së tij brenda dhe jashtë institucionit arsimor. 	<ul style="list-style-type: none"> Kodi i Etikës së mësuesve në arsimin parauniversitar Urdhër nr.46 datë 24.07.2020 “Për standardet profesionale të formimit të përgjithshëm dhe të formimit lëndor të mësuesve në sistemin arsimor parauniversitar”
Fusha: Aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe	
Rezultati	Literatura
Mësuesi do të jetë i aftë:	

<ul style="list-style-type: none"> të zbatojë rregullat e drejtshkrimit të gjuhës shqipe standarde. 	<ul style="list-style-type: none"> Drejtshkrimi i gjuhës shqipe
Fusha : Përmbajtja shkencore e lëndës	
Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë:	Literatura
<ul style="list-style-type: none"> të ndihmojë nxënësit të përdorin koncepte kyçe si koha, hapësira, shkakësia, ndërgjegjja, e pandërgjegjshmja, gjuha, racionalja, irracionalja, gjykimi, e vërteta, liria, vdekja, personi, e drejta, shteti, antropologjia, nihilizmi, morali, feja, arti, puna, ekzistenca, logjika dhe matematika, të kuptuarit, teoria, përvoja, shkenca, puna, ndryshimi, konflikti dhe ndërlikimi për të shpjeguar, analizuar dhe treguar lidhjet midis modeleve të ndryshme historike dhe vazhdueshmërisë; të ndihmojë nxënësit të analizojnë pikëpamjet e filozofëve të ndryshëm, pjesë të programit të filozofisë, për këto koncepte dhe të shprehin qëndrimet e veta ndaj tyre; t'u japë mundësi nxënësve të njohin dhe përshkruajnë periudhat historike të filozofisë, të analizojnë mendime të filozofëve të ndryshëm në këto periudha duke përfshirë zhvillimin e kulturave dhe qytetërimeve që nga antikiteti deri në ditët tona; të drejtojnë nxënësit në përdorimin e proceseve të tilla si te kërkimi historik kritik për të 	<p>Tekste për nxënësin për lëndën e filozofisë, literaturë shkencore dhe burimore për përmbajtjen e lëndës</p>

rindërtuar dhe interpretuar të kaluarën, si p.sh., të përdorin burime të ndryshme dhe të kontrollojnë vërtetësinë e tyre, t'i vlerësojnë këto procese, të kërkojnë për rastësinë dhe të bëjnë dallimin midis ngjarjeve dhe zhvillimeve që janë domethënëse dhe atyre që janë të palogjikshme;

- të mbështesë nxënësit në kuptimin dhe përdorimin e koncepteve, teorive dhe parimeve lidhur me njohjen njerëzore, zhvillimin shoqëror dhe personal si dhe me rritjen e ndryshimin;
- t'i bëjë nxënësit të marrin parasysh se si faktorë të tillë si memoria, të menduarit, besimet, emocionet, personaliteti, perceptimet, sjellja dhe aftësitë ndikojnë në veprimet dhe vendimet e njerëzve në momente të caktuara.